

Chapucensis

Associació de Modelistes Navals i
Estudis Maritims de Barcelona

ENTRANT A PORT AMB MAREGASSA

Vivència d'en JAUME PIEDRABUENA

Entrevistat a Xocolateria Brescó (Casa Calvet) el 15 de setembre del 2015

i Escrit per Joaquim Rovira

El viatge va ser una descoberta iniciàtica venint d'una terra on pocs dels seus habitants es desplacen. I, Barcelona el seu destí, el va captivar tant que va decidir quedar-s'hi. L'entorn, el decorat urbà, els colors, les flaires, la gent, l'energia que desprenia tot plegat influïent subtilment en el seu ànim. A mesura que la ciutat s'obria davant seu, ell se sentia créixer. Instal·lat ja a Barcelona, un dia, tot passejant Rambles avall va arribar al mar. Una sorpresa sempre desitjada, mai imaginada. Va recórrer amunt i avall, l'escullera, la platja a la Barceloneta, el moll de pescadors. Un cop més noves olors, gent d'oficis sorprenents, variacions en els colors, l'horitzó de l'aigua movent-se, envestint tossudament la platja per a esmicolar-se amb el blanc espetec de l'escuma. A dinou anys va adoptar Catalunya com a la seva terra, orgullós de la seva catalanitat, aquell adolescent va ser el meu pare. Feliç malgrat les dificultats d'una vida de cent oficis i mil privacions, amb vocació de ciutadà i pare de família, amb la meva mare, van pujar i educar els tres fills. El meu germà gran, la meva germana i jo, no hem pres consciència de l'esforç, que ells van fer perquè nosaltres fins molts anys més tard, amb la reflexió que comporta la vellesa. En l'Espanya de postguerra no qualificava els bàndols en bons i dolents sinó que parlava del destí que posava uns i altres a una banda i altra. També recordo que deia: "No vulguis pels altres el que no desitgis per a tu". Però això no és el que volia explicar. Això és una altra història.

L'educació familiar; subtil, tranquil·la i constant amb una bona escola per complement. Suposo que la devoció pel mar va ser un dels sentiments que els meus pares em va transmetre imperceptiblement. Així doncs a mi, del mar m'agrada tot, menys torrar-me a la platja. Per tan comprendràs que el meu heroi absolut és el *Comandant Cousteau*. Però això no és el que volia explicar. Això és una altra història.

- Això és el que m'ha explicat en Jaume quan l'hi he demanat pel seu pare. Ell però, vol explicar-me la vivència que recorda amb tanta intensitat com si no hagués passat el temps. S'excusa per ser una anècdota de la "mili", però és que el destí, o la providència,

van situar-lo a la marina per a complir la prestació militar. Així doncs aquest és el inici de la seva l'especial experiència.

Donat que el meu germà va anar a la "mili" voluntari, la meva mare em va preguntar si jo també volia fer-ho. No vaig voler i no me'n penedeixo. La data de la meva incorporació a Cartagena no l'oblidaré mai. Era l'1 de juliol de 1969, vint dies abans que *Neil Armstrong* arribés a la lluna. Però això no és el que volia explicar. Això és una altra història.

El primer contacte amb l'ambient militar va ser la tènica caserna a Cartagena, una antiga presó on, aparentment, ningú s'havia preocupat de pintar ni buscar la manera de llevar-l'hi l'aspecte patibulari que traspuava per totes bandes. Per completar l'ambientació, homes vestits de gris amb una placa el pit i aspecte sever que passaven davant nostre ignorant-nos.

Vam passar tres dies asseguts per terra fomentant l'avorriment tot cantant "*el submarino amarillo*" dels *Beatles*. Avorriment i una certa aprehensió, millor dit cagalló. És per això que em va prendre una mena d'alienació que va fer no sentir el toc de diana per la qual cosa em van haver de sacsejar per a despertar-me. Però això no és el que volia explicar. Això és una altra història.

Suposo que sóc curiós de mena i per això hi ha molts temes que m'interessen. Així doncs, quan van demanar voluntaris per a un curs de Sonar a San Fernando de Cádiz, vaig ser el primer a apuntar-s'hi.

Cal dir que les meves expectatives van quedar més que satisfetes. Vaig aprendre la guerra de mines i també navegació costanera a un nivell insospitat. No va ser tan feliç el retorn a Cartagena on, els oficials es van sorprendre de la meva arribada. Ningú m'esperava. A més em va tocar fer guàrdies amb "*Cetme*", arma que desconeixia, la qual cosa em produïa força inquietud. Però això no és el que volia explicar. Això és una altra història.

Però això és anecdòtic. Com ho és que vaig fer més de cent guàrdies, és a dir una cada tres dies.

Perquè a Cartagena hi vaig passar uns quinze dies fins que em vaig incorporar al meu pescamines *M-26 Ebro*, que és on vaig fer les guàrdies armat amb pistola amb el seu carregador reglamentari. No em va suposar cap inconvenient fer tantes guàrdies, passejar amunt i avall del vaixell, contemplar el mar, els núvols o el cel blau de dia i els estels de nit, el brogit de l'aigua empentejant el buc, l'olor de mar, suggestiu i fetiller. I els llums de tonalitats canviant lentament, sobre el moviment perenne de la capa líquida. Un paisatge mòbil del qual jo tenia el privilegi de ser-ne part. Contemplació de la natura, fent guàrdies amb pistola i el seu carregador, que em feia sentir una responsabilitat estranya en el món petit del vaixell. Per cert que el carregador era buit, sense bales.

Els dies que no tenia guàrdia, els matins feia serveis diversos, després les tardes sempre eren tranquil·les; pescant, llegint, obtenció del permís de conduir, etc. Però això no és el que volia explicar. Això és una altra història.

Vam fer força maniobres, amb els col·legues de l'OTAN i amb la *flotte française*. A les costes de Tarragona i de Màlaga. En aquestes circumstàncies, el vaixell minador posava unes deu o dotze mines i els sis pescamines de la flota havíem de desactivar-les. Mines de tota mena: Mines *D-orinikea*, mines de profunditat regulables, acústiques o magnètiques. A més s'investigaven mines de pressió programables. Per a desactivar-les hi havia diversos sistemes: Alliberar-les tallant el cable, és a dir "el orinic" amb la qual cosa quedaven en superfície on se les fèiem esclatar engegant-les-hi un tret. Les acústiques i/o magnètiques programables per temps i també per comptadors de vaixells, de manera que esclatessin al pas del primer, del tercer o del cinquè, segons la programació establerta. Es tractava de fer-les esclatar mitjançant camps magnètics o acústics remolcats a distància, convenientment prudent, pel nostre pescamines. Haig de dir que no sé com es verificava l'efectivitat de la nostra tasca, ja que aquestes mines romanien al fons marí i no portaven càrrega explosiva, altrament no estaria escrivint aquesta història que, per cert no és la que volia explicar. Aquesta és una altra història. Als mariners dels dragamines se'ns coneixia pel qualificatiu de "homes de ferro navegant en vaixells de fusta". Jo no em sentia un home de ferro. Tampoc als companys els veia en aqueixa tessitura. Suposo que la frase pretenia infondre coratge per a afrontar situacions difícils, àdhuc, perilloses. Els vaixells eren de fusta precisament per a poder evitar el magnetisme de les mines d'aquest tipus i portaven un bobinat al voltant del casc, per a neutralitzar el magnetisme del motor i altres elements metàl·lics imprescindibles pel bon funcionament del vaixell. Cada any navegàvem fins a Cartagena per a verificar l'absència de magnetisme. Abans de fer-nos a la mar, buidàvem el pescamines de tot el que pogués ser detectat en el túnel de verificació. En una de les inspeccions va sonar l'alarma de magnetisme del túnel. S'avia detectat un objecte metàl·lic a bord. Em va sorprendre que el sistema de control va precisar amb tota exactitud la situació: A babord, de la quarta quaderna, arran de la sentina. Es tractava d'una clau anglesa oblidada feia dies en ocasió d'una reparació. Però això no és el que volia explicar. Això és una altra història.

Al cap d'uns set mesos de servei militar, tornem de maniobres, des de Cartagena navegant cap a Porto Pi, amb forta maregassa per l'amura de babord, fent saltar l'aigua per sobre del castell de proa de quatre metres d'obra morta. Aquell dia el segon, que tenia el comandament, em va enviar al pont baix a fer-me càrrec del governall. Em va sorprendre, però vaig obeir sense cap pregunta. En arribar al pont baix vaig comprendre la situació: el timoner estava tirat per terra en posició transversal d'estribord a babord, completament incapacitat pel mareig. Vaig prendre el timó i vaig mantenir el rumb, tot maniobrant per atacar les ones de través, tal com havia après a *San Fernando de Cádiz*. En arribar l'hora, aquell dia vaig dormir, a proa amb els sotsoficials, en comptes de fer-ho a la coberta baixa. El moviment, d'una violència notable, va fer que se'm remogués el budellam de mala manera, jo que mai em marejava vaig fer un buidatge total. Per a

refer-me vaig anar al “Panteó de mariners il·lustres” (què és com es coneix l’espai on hi ha els alternadors) el lloc més tranquil per la seva posició cèntrica, en la nau. Després de dormir, ja de dia, vaig tornar al meu lloc, al pont alt, però el timoner continua estès per terra incapaç de res. Torno a prendre el governall. No enfilem cap a la badia de Palma, sinó cap a la Dragonera per a navegar enfilant la proa a la mar. Arribant a la Dragonera calia virar 15° a estribord i així m’ho va ordenar el Segon des del pont alt. Però en fer-ho el buc va balancejar de manera que jo instintivament vaig rectificar, a les hores; el cop d’ona va ser brutal. En conseqüència van passar dues coses, ho dic malament; van passar tres coses: Un company va saltar daltabaix d’unes escales. El timoner estès per terra davant meu, va lliscar cap a babord fins a la mampara lateral, picà de peus i es va alçar tot rígid quedant dret i, per fi jo vaig recuperar el rumb; la qual cosa va portar el timoner a recuperar l’horitzontalitat lliscant fins a repetir la pirueta, però ara, a estribord on va quedar un instant vertical, però de cap per vall. Cert, tan sols un instant, ja que el Segon va bramar: “Quince grados a estribor” i jo vaig obeir. El timoner va retrocedir repetint la seva exhibició involuntària, fins a quatre vegades, tantes com jo vaig trigar a comprendre que havia de mantenir el rumb malgrat el balanceig del vaixell. Tot plegat i, mentre durava el tràngol, vaig sentir l’emoció cruel pel risc a què jo sotmetia a tota la tripulació i el plaer del poder, a les mans del governall, dibuixant la derrota sobre la mar brava.

L’endemà el segon no em va felicitar; tot i que jo ho esperava; però em vaig donar per molt satisfet, quan en preguntar-li va fer un lacònic: “*bien*”. I, aquesta sí que és la història que volia explicar.

Haig d’afegir que; des d’aquell dia, després de la meva petita proesa, mai més, en tota la meva vida he pilotat un vaixell, ni tan sols m’he embarcat. Però el record d’aquella aventura l’he portat sempre amb mi i m’ha donat força i determinació per afrontar els moments complicats.